

Alkalmazásokról röviden

A következőkben — az egységesítés igénye nélkül — néhány programcsomag rövid leírását adjuk. Szerzőik — a termékek készítői — felhasználói tájékoztatásnak szánták őket. Remélhetőleg sikerül érzékeltetni a rendszerek sokféleségét és változatos lehetőségeit

(A szerk.)

ABC 64 adatbázis-kezelő program

Az ABC 64 (AdatBázis Commodore-64-re) programmal minden számítástechnikai ismeret nélkül lehet létrehozni és kezelni tetszőleges nagyságú nyilvántartó rendszereket, adattárakat. A program működtetése az alkalmazott menütechnika következtében egyszerű és üzembiztos. Több apró, kényelmi funkciója (segítségkérés, szöveges adatok ismeretlen részének figyelmen kívül hagyása, képernyőkezelés stb.) mellett főbb előnyei a hasonló célú programokkal szemben:

- ◆ korlátlan méretű, több lemezen tárolt adatbázis;
- ◆ az adatok csoporttípusú, logikai kezelése;
- ◆ tartalom és sorszám szerinti keresés, egyszerre több szempont alapján;
- ◆ a keresési szempontok karbantarthatósága és pontos megfogalmazása.

Néhány példa a lekérdezés hatékonyságára. Egyetlen kereséssel, azaz az egész adatbázisnak mindössze egyszeri átnézésével választ kaphatunk pl. a következő, összetett kérdésekre (természetesen mindig a megfelelő szerkezetű adatbázist feltételezve).

- I. Egy cikkgyűjteményen belül melyek azok a cikkek, amelyek az alábbi három feltétel közül az elsőt mindenképpen (+), a másik kettő közül pedig legalább az egyiket kielégítik:
 - + 1. címében szerepel az *adatbázis* szó,
 - 2. kulcsszavai közt megtalálható a *C64*,
 - 3. két évnél nem régebben jelent meg.
- II. Kik azok a szakértők, akik az alábbi öt feltétel közül legalább háromnak megfelelnek, azzal a megkötéssel, hogy az elsőnek és a harmadiknak

mindenképpen meg kell felelniük (+), az ötödiknek pedig nem szabad (-) megfelelniük:

- + 1. végzettségük mérnök vagy közgazdász,
- 2. beszélnék angolul, oroszul vagy németül,
- + 3. tudnak franciául és spanyolul,
- 4. legalább tízéves szakmai gyakorlatuk van,
- 5. családosok.

A programcsomag alkalmazható:

- ◆ személyi, lakás-, könyvtár-, gépkocsi-, ügyfél-stb. nyilvántartásra,
- ◆ szakirodalom gyűjtésére,
- ◆ kérdőívek feldolgozására,
- ◆ levelezéshez címlisták készítésére (címké formájában is).

Martoni Viktor

(SCI-L Számítástechnikai Informatikai Fejlesztő Vállalat)

BLIKK kölcsönzési program

A program betöltése, valamint a dátum és a pontos idő begépelése után megjelenik a menü:

- ◆ a program indítása,
- ◆ a kölcsönzési idő ellenőrzése,

A késedelmes külső olvasókra vonatkozóan a program táblázatban közli az olvasójegy számát, a dokumentum azonosítóját, a késedelmi időt és a késedelmi díjat. (A belső olvasók kölcsönzési ideje a "kölcsönzés" vagy a "hosszabbítás" műveletek részeként vizsgálható.) A kölcsönzési időt 360

napig tudja ellenőrizni a rendszer; ha a késedelmi idő közeledik ehhez az értékhez, akkor a dokumentumot külön kell számon tartani. Az ellenőrzés lassú művelet, ezért a program lehetővé teszi a szakaszos ellenőrzést.

◆ kölcsönzés,

A könyvtáros feladata: kivétel esetén a darabszámot, a dokumentum típusát (könyv vagy av-anyag), azonosítóját és díjkatégoriáját kell begépelni — a visszahozatalt a dokumentum azonosítójával és a kölcsönzési idő után "V" betűvel kell jelezni; erre ugyanebben a sorban megjelennek még az esetleges fizetési kötelezettségek (késedelmi díj, ill. bérleti díj). — Egy olvasónál max. 24 dokumentum lehet; ha többet kíván kölcsönözni, új olvasójegyet kell nyitni neki.

◆ adott dokumentum keresése,

A dokumentum azonosítója alapján.

◆ hosszabbítás,

A könyvtáros döntésétől függ; igenlő válasz esetén újból kezdődik a visszaszámlálás a kölcsönzési időből.

◆ az új olvasó,

Ezzel a művelettel megkapjuk a soron következő olvasójegy számát, azaz a beiratkozó olvasó azonosítóját (manuális nyilvántartás nélkül). — Az olvasók személyi adatai külön lemezre kerülnek, amelyet egyik-másik program kezel.

◆ statisztikák,

Ha a nyilvántartás teljes ideje alatt nem kívánjuk folyamatosan futtatni a programot, ezzel a művelettel leállítás előtt kimentjük a statisztikai adatokat.

◆ a minősítés változtatása,

Külső és belső olvasókat különböztetünk meg, ezért szükség van a "minőségük" megváltozásának nyilvántartására.

◆ a program futása leáll.

A kölcsönzési programmal a manuális kölcsönzési rendszerek alapfunkcióinak teljesítésén túl (egy adott olvasónál mely dokumentumok találhatóak, mikor jár le a kölcsönzés határideje, egy adott dokumentum mely olvasónál van) a könyvtáros mentesül a felszólítások írása, a kölcsönzési és bérleti díjak kiszámítása, valamint a napi statisztika elkészítése alól. További előny, hogy nincs szükség előkészítő munkálatra (ugyanis a dokumentumok azonosítói megegyeznek a leltári számmal, az olvasó azonosítója pedig az olvasójegyszámmal), és a program alkalmas különféle dokumentumtípusok együttes kölcsönzésének együttes lebonyolítására. (A dokumentum azonosítója betűket és számokat tartalmazhat.)

Az alkalmazás korlátai a Commodore—64 kapacitásából adódnak. Egy lemezen 700 olvasó kölcsönzése található, s egy olvasónál 24 dokumentum lehet; az olvasó azonosítója maximum 4 karakter, a dokumentum azonosítója maximum 6 karakter lehet. (Ha az egy olvasó által kivihető dokumentumok száma kevesebb, értelemszerűen arányosan több olvasó adatait lehet kezelni.)

Az Országos Oktatástechnikai Központ Könyvtárában üzemszerűen működő program két adatlemezrel 1400 olvasó nyilvántartását teszi lehetővé.

Elkészült a program olyan változata is, amely csak folyóiratok kölcsönzésére alkalmas; a folyóirat azonosítója ekkor 10 karakter lehet.

Odor Péter — Tokaji Nagy Erzsébet
(Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola)

DASY 64 V 1.08 Modul Data System

A DASY 64 a Commodore—64 személyi számítógép felhasználóinak lehetővé teszi a teljes adatfeldolgozási feladatkör gyors — programfejlesztés nélküli — megoldását.

Alkalmas adatállományok

- ◆ rögzítésére,
- ◆ karbantartására,
- ◆ rendezésére,
- ◆ átalakítására (konvertálás, szerkesztés),
- ◆ másolására,
- ◆ kiértékelésére (lekérdezés, listázás).

A DASY 64 adatfeldolgozó rendszer önálló — menüből választható — programmoduljai:

FORM 64 V 1.08

Az adatok megszerkeszthető képernyőformátum segítségével vihetők be. A formátum meghívása a tárolólemezen automatikusan megnyitja az adatállományt, és meghatározza az adatrekordok szerkezetét is.

A FORM 64 rendszer választható üzemmódjai:

- ◆ új adatállomány létrehozása (output),
- ◆ az állomány bővítése (append),
- ◆ az adatmezők interaktív módosítása (update),
- ◆ információk gyors visszakeresése (inquiry).

A munka hatékonyságát alábbi főbb szolgáltatásai növelik:

- ◆ az adatok ellenőrzése rögzítés közben,
- ◆ rekordsorszám szerinti lekérdezés,
- ◆ tartalom szerinti keresés,
- ◆ nem látható adatmező,
- ◆ konstans mező,
- ◆ kezdőérték definíciója,
- ◆ mezőrészletek kezelése,
- ◆ negatív előjel automatikus kezelése,
- ◆ téves formátumprogram meghívása elleni védelem,
- ◆ gyors működési mód (assembly rutinok).

A rekordsorszám vagy keresési kulcs alapján elérhető adatoknak a megadott formátum szerinti megjelenítése képernyőn és nyomtatón (hard copy) egyaránt lehetséges.